ความหลากหลายทางภาษาในการปฏิบัติการสอน ของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

THE LANGUAGE DIVERSITY IN TEACHING PRACTICE OF TEACHER PROFESSIONAL EXPERIENCE TRAINING STUDENTS

พระสมพงษ์ ณฏฐิโก (เฒ่าเง้า)
PhraSompong Natthiko (Thaongao)
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
E-mail: sompong.tha@mcu.ac.th

ได้รับบทความ: 12 มีนาคม 2566; **แก้ไขบทความ**: 13 มิถุนายน 2566; **ตอบรับตีพิมพ์**: 17 มิถุนายน 2566;

บทคัดย่อ

การสื่อสารได้หลากหลายภาษามีประโยชน์อย่างมากเพราะช่วยให้ผู้ใช้ภาษาสามารถเลือกใช้ภาษาได้พร้อมกันหลายภาษา ก่อให้เกิดความเข้าใจกันระหว่างชุมชนและได้รับความช่วยเหลือการเรียนรู้ด้วย ภาษามีข้อกำหนดของภาษาแตกต่างจากภาษาอื่น ๆ ซึ่งทำให้ได้รับฟังความคิดเห็นจากการใช้ภาษาตามสถานการณ์ต่าง ๆ เป็นต้น การฝึกสอนการฝึกทักษะวิชาชีพครู ผู้สอนนั้นจะเป็นผู้ตรวจสอบการสอนของตนรวมถึงเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจในการสอน โดยการฝึกสอนนี้จะประกอบไปด้วยการสอน การวางแผน การทำกิจกรรมต่าง ๆ และเรียนรู้ที่จะสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผู้สอนจะได้รับการฝึกฝนและปล่อยให้ปฏิบัติจริงโดยจะมีอาจารย์ที่ปรึกษาดูแลและให้คำแนะนำตลอดการฝึก การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูจะได้ฝึกและปล่อยให้ฝึกเรียนรู้ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในการทำงาน สิ่งเหล่านี้เป็นประสบการณ์ตรงของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ดังนั้น บทความนี้มีวัตถุประสงค์เขียนขึ้นเพื่อให้นิสิต นักศึกษาและประชาชนทั่วไปได้ศึกษาเข้าใจความหลากหลายทางภาษาในสังคมไทย แบ่งตามรูปแบบของภาษา คือ วัจนภาษาและอวัจนภาษา นอกจากนี้ยังกล่าวถึงประเด็นภาษาถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทยที่ใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารและการปฏิบัติการสอนของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้งจากภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติการจริง

คำสำคัญ: ภาษา, การปฏิบัติการสอน, การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

Abstract

Multilingual communication is very useful as it allows users to choose from several languages simultaneously. It creates understanding between the community and receives learning assistance as well. Language has language requirements different from other languages, which allows us to hear opinions by using language according to different situations, etc. Teacher professional skill training Teachers will review theirteaching and increase their knowledge and understanding of teaching. This coaching teaches teaching, planning, doing activities, and learning to teach. For professional experience training, teachers will be trained and allowed to practice with a mentor to supervise and advise throughout the training. Teacher professional experience training will be practiced, letting them learn more about their work. These are the direct experiences of students practicing the teaching profession. This article is intended to be written for students. Students and the general public have studied and understood the linguistic diversity in Thai society. Divided according to the form of language, they are verbal and non-verbal. It also discusses various dialect issues in Thailand, used as a medium of communication and teaching practices of students practicing teaching professional experience from both theory and practice.

Keyword: language, teaching practice, teacher professional experience training students.

บทนำ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาตรีที่เปิดโอกาสทางการศึกษา มีปรัชญาและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษา คือ ปรัชญาคณะครุศาสตร์ ศึกษาดี มีคุณธรรม นำความรู้สู่สังคม ซึ่งผลิตครูครอบคลุมในหลายสาขาสอดคล้องกับสาขาวิชาที่เปิดการเรียนการสอน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553 ได้กำหนดแนวทางในการดำเนินงานกำกับ ดูแล รักษาและพัฒนาวิชาชีพทางการศึกษา โดยกำหนดให้มีองค์กรวิชาชีพด้านครูผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษามีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ตลอดจนกำกับดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ซึ่งมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษากำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา ผู้ประกอบวิชาชีพต้องปฏิบัติตาม

นอกจากนั้นยังมีพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 และข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 กำหนดมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษาถึงคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ในการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553: 11)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 53 ได้กำหนดให้มีองค์กรวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษามีฐานะเป็นองค์กรอิสระภายใต้การบริหารของสภาวิชาชีพ ในกำกับของกระทรวง มีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา และมาตรา 73 บัญญัติว่าให้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติครู พุทธศักราช 2488 เพื่อให้เป็นไปตามสาระสำคัญดังกล่าว และเพื่อสืบทอดประวัติศาสตร์และเจตนารมณ์ของการจัดตั้งคุรุสภาให้เป็นสภาวิชาชีพครูต่อไป จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 12 มิถุนายน 2546 โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้มีสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาเรียกว่า “คุรุสภา” มีฐานะเป็นนิติบุคคล อยู่ในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2549: 19-25)

การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติและข้อบังคับดังกล่าวให้ประสบผลสำเร็จได้ โดยเฉพาะผู้ที่จะประกอบอาชีพเป็นครูสอน จะต้องอาศัยศาสตร์และศิลป์ในการติดต่อสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจเรื่องราว ความรู้สึก ความต้องการของแต่ละฝ่าย ผู้ส่งสารจะส่งสารโดยแสดงพฤติกรรมในรูปของการพูด การเขียน หรือด้วยท่าทาง ส่วนผู้รับสารจะรับสารด้วยการฟัง การดูหรือการอ่าน ดังนั้น การสื่อสารหรือรับสารจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้เป็นสะพานเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2544: 15)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเป็นสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาตรีที่เปิดโอกาสทางการศึกษา ซึ่งผลิตครูครอบคลุมในหลายสาขาสอดคล้องกับสาขาวิชาที่เปิดการเรียนการสอน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่มุ่งเสริมให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงในการทำงานเป็นการเรียนรู้สถานการณ์และสภาพการณ์ที่เป็นจริงของการทำงาน การจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพนั้นนอกจากการเรียนในทางทฤษฎีแล้ว การฝึกภาคปฏิบัติงานวิชาชีพก็เป็นสิ่งสำคัญที่จะเป็นการพัฒนาให้ผู้เรียนในวิชาชีพนั้นมีความรู้ความสามารถ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า จรรยาบรรณของวิชาชีพเป็นแบบแผนในการประพฤติตนต่อประสบการณ์วิชาชีพครู ถือว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการผลิตครู เพราะประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นการฝึกปฏิบัติการทำงานด้วยประสบการณ์จริงทั้งไปใช้กับสถานการณ์จริง มีโอกาสได้เรียนรู้และ

ฝึกปฏิบัติภารกิจที่แท้จริงของครูประสบการณ์วิชาชีพครู จึงเป็นกิจกรรมและประสบการณ์ที่สำคัญ เป็นต้น

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เขียนขึ้นเพื่อให้นิสิต นักศึกษาและประชาชนทั่วไปได้ศึกษาเข้าใจความหลากหลายทางภาษาในสังคมไทย แบ่งตามรูปแบบของภาษา คือ วัจนภาษาและอวัจนภาษา นอกจากนี้ยังกล่าวถึงประเด็นภาษาถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทยใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารและการปฏิบัติการสอนของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้งจากภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติการจริง

วัจนภาษาและอวัจนภาษา

วัจนภาษา คือ ภาษาถ้อยคำ (Verbal Language) หมายถึง เสียงพูดหรือลายลักษณ์อักษรที่มีความหมาย หรือภาษาพูดและภาษาเขียนที่มนุษย์สร้างขึ้นมาอย่างเป็นระบบ มีหลักเกณฑ์หรือไวยากรณ์ ดังนั้น ตามความหมายสามารถแบ่งวัจนภาษาได้ 2 ประเภท คือ ภาษาพูด และภาษาเขียน 1) ภาษาพูด คือ เสียงที่มนุษย์เปล่งออกมาและมีความหมายโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสื่อสารกับผู้อื่น 2) ภาษาเขียน (Non-Verbal Language) คือ อักษรที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อใช้สื่อสารแทนการพูดและบันทึกการพูด ตัวอย่าง เช่น ภาษาไทย ในสมัยสุโขทัย พ่อขุนรามคำแหง (สุปรีดี สุวรรณบูรณ์, ม.ป.ป: ออนไลน์)

วัจนภาษา (verbal communication) หมายถึง ภาษาที่แสดงออกโดยการใช้ถ้อยคำ คำพูดหรือตัวอักษร ได้แก่ ภาษาพูด ภาษาเขียนเป็นต้น (พชร บัวเพียร, 2537: 1) วัจนภาษาเป็นสิ่งที่มนุษย์บัญญัติขึ้นใช้โดยไร้กฎเกณฑ์ มีความกำกวมในตัวเองมีความเป็นนามธรรม และมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในการสื่อสาร รวมทั้งประเพณีวัฒนธรรมของคนในสังคมนั้น วัจนภาษาจึงมีความสำคัญ คือ ความหมายอยู่ที่ตัวสื่อสารไม่ได้อยู่ในวัจนภาษาที่ใช้ ดังนั้น ความหมายที่เกิดจากการสื่อสารจึงมีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปตามความรู้ความสามารถแต่ละคน (สุรัตน์ ตรีสกุล, 2546: 999)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ภาษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเนื้อหาของสารจะไม่สามารถถ่ายทอดได้ถ้าไม่มีภาษา วัจนภาษามีประโยชน์หลายด้าน เช่น การทำความเข้าใจและภาษาดีขึ้น สื่อสารตอบโต้และทำความเข้าใจกันได้ คือวัจนภาษา วัจนภาษาได้แก่ คำพูด เป็นต้น

อวัจนภาษา สามารถแปลความหมายได้และทำความเข้าใจต่อกันได้สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. จักษุภาษา หรือเนตรภาษา (ภาษานัยน์ตา) คำกล่าวโบราณว่า ดวงตาคือหน้าต่างของหัวใจ (The eyes are the window of the soul) ได้แก่ การแสดงออกทางสายตา เช่น การสบตากันระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารก็มีส่วนช่วยในการตีความหมาย เช่น การสบตาแสดงออกถึงความจริงใจ

สรุป จักษุภาษา คือการแสดงออกทางสายตา การสบตากันระหว่างผู้ส่งสารและรับสาร เป็นต้น

2. อากัปภาษา หรือกิริยาภาษา และอาการภาษา หมายถึง กิริยาท่าทางอันได้แก่ การแสดงกิริยาท่าทางของบุคคล หรือผู้ส่งสารที่สามารถสื่อความหมายไปยังผู้รับสารได้โดยไม่ต้องใช้คำพูด ได้แก่ อากัปกิริยาท่าทางอาการเคลื่อนไหวร่างกายและอากัปกิริยาท่าทางต่าง ๆ ที่สามารถสื่อความหมายได้มากมาย เช่น การเคลื่อนไหวมือ การโบกมือ การชูนิ้วมือ การส่ายหน้า การพยักหน้า การยกไหล่ การยิ้มประกอบการพูด การยักไหล่ การยักคิ้ว อาการนิ่ง

สรุป กิริยาภาษา คือ กิริยาท่าทางที่สามารถสื่อความหมายได้ เช่น การเคลื่อนไหวมือ การโบกมือ การชูนิ้วมือ การส่ายหน้า เป็นต้น

3. ปริภาษา หรือภาษาน้ำเสียง เป็นอวัจนภาษาที่แฝงอยู่ในภาษาพูด ได้แก่ น้ำสำเนียงของผู้ส่งสารมีระดับเสียงสูงต่ำแตกต่างกัน การเปล่งเสียง จังหวะของการพูด ความดัง และความค่อยของเสียงพูดการตะโกน เช่น การใช้เสียงเน้นหนักเบา การเว้นจังหวะการทอดเสียง สิ่งเหล่านี้ทำให้คำพูดมีความเด่นชัดขึ้น

สรุป ภาษาน้ำเสียง คือ น้ำสำเนียงของผู้ส่งสารมีระดับเสียงสูงต่ำแตกต่างกัน เช่น การเปล่งเสียง จังหวะของการพูด ความดัง เป็นต้น

4. วัตถุภาษา หรือสิ่งของ หรือวัสดุที่ช่วยสื่อความหมายแทนคำพูด ได้แก่ สิ่งของหรือวัตถุต่าง ๆ ที่ผู้ส่งสารเลือกใช้ เช่น ของใช้เครื่องประดับ เสื้อผ้า สีของเสื้อผ้า ธง กระเป๋า รองเท้า นาฬิกา ปากกา แว่นตา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นอวัจนภาษาที่สื่อความหมายได้ทั้งสิ้นโดยที่ผู้ส่งสารไม่จำเป็นต้องพูด

สรุป วัตถุภาษา คือ สิ่งของหรือวัตถุต่าง ๆ ที่ผู้ส่งสารเลือกใช้ เช่น ของใช้เครื่องประดับ เสื้อผ้า สีของเสื้อผ้า ธง กระเป๋า รองเท้า เป็นต้น

5. เทศภาษา เนื้อที่หรือช่องว่างของภาษา หมายถึง ช่องว่างของสถานที่หรือระยะใกล้ไกลที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารสื่อสารถึงกันซึ่งเป็นอวัจนภาษาที่สื่อสารให้เข้าใจได้ เช่น ระยะห่างของหญิงชายมีระยะห่างในการสนทนาที่พอดี พระกับสตรีสนทนากันจะต้องมีระยะห่างที่ไม่ใกล้ชิดกันเกินไป เป็นต้น

สรุป เทศภาษา คือ การสนทนาที่พอดี เช่น พระกับสตรี เป็นต้น

6. กาลภาษา (กาลเวลา) หมายถึง การสื่อความหมายโดยให้เวลามีบทบาทสำคัญ เวลาแต่ละช่วงมีความหมายในตัว คนแต่ละคน และคนต่างวัฒนธรรมจะมีความคิดและความหมายเกี่ยวกับเวลาแตกต่างกัน เช่น การตรงต่อเวลาวัฒนธรรมตะวันตกถือว่ามีความสำคัญมาก

สรุป กาลภาษา คือ คนต่างวัฒนธรรมจะมีความคิดและความหมายเกี่ยวกับเวลาแตกต่างกัน เช่น การตรงต่อเวลา เป็นต้น

7. สัมผัสภาษา หรือ การสัมผัส หมายถึง อวัจนภาษาที่ผู้ส่งสารแสดงออกโดยการสัมผัสเพื่อสื่อถึงความรู้สึก อารมณ์ ความปรารถนาในใจของผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร เช่น การจับมือ การแลบลิ้น การลูบศีรษะ การโอบกอด การตบไหล่ ซึ่งสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของแต่ละสังคม (สิริทิพพา วิวรรณศิริ, 2564: ออนไลน์)

สรุป สัมผัสภาษา คือ การสัมผัสเพื่อสื่อถึงความรู้สึก การจับมือ การแลบลิ้น การลูบศีรษะ การโอบกอด เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า อวัจนะภาษา คือ การใช้ภาษาสามารถจดจำได้โดยการใช้ภาษาที่เว้นวรรค และข้อเรียกร้องของผู้ฟัง หรือผู้อ่าน ทำให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านเข้าใจได้ผสมผสานภาษาเหล่านี้เข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้ใช้นำไปใช้กับสื่ออื่น ๆ เช่น สภาพแวดล้อม ภาพ เสียง หรือวิดีโอการสื่อสาร เป็นต้น

ภาษาถิ่นของไทย

กัลยา ติงศภัทิย์, (2525: 480) ได้อธิบายภาษาไทยไว้ 4 ประเภท ได้แก่ ภาษามาตรฐาน ภาษาถิ่น ภาษาสังคม และภาษาหน้าที่ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ภาษามาตรฐาน คือ ภาษาที่ได้รับการยอมรับให้ใช้เป็นภาษากลางในการติดต่อสื่อสาร จึงใช้ในภาษาราชการ การเรียนการสอนในสถาบันศึกษาและสถาบันทางสังคมต่าง ๆ โดยคุณสมบัติของภาษามาตรฐาน มีดังต่อไปนี้ มีการทำพจนานุกรม หลักทางภาษาอย่างเป็นทางการและได้รับการใช้อย่างแพร่หลายใช้เป็นภาษากลางทุกวงการ ทุกอาชีพ โดยผู้ใช้ภาษามีความเข้าใจตรงกันแม้จะมาจากภูมิหลังที่หลากหลายได้รับการยอมรับจากคนท้องถิ่นในประเทศเดียวกันว่าเป็นภาษาประจำชาติ เป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นต้น

2. ภาษาย่อยของภาษาไทยในประเภทภาษาถิ่น ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นต่าง ๆซึ่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบันจำแนกเป็น 4 ภาษาย่อย ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นอีสาน และภาษาไทย ถิ่นใต้ เป็นต้น

3. ภาษาย่อยของภาษาไทยในประเภทภาษาสังคม ได้แก่ ภาษาของผู้มีการศึกษาสูง ภาษาของวัยรุ่น ภาษาของผู้หญิง ภาษาของผู้ใช้แรงงาน เป็นต้น

4. ภาษาย่อยของภาษาไทยในประเภทภาษาหน้าที่ ได้แก่ ภาษากฎหมาย ภาษาแพทย์ ภาษาของพระราชวงศ์ ภาษาราชการ เป็นต้น

วิไลย์ศักดิ์ กิ่งคำ, (2556: 67) ได้ให้ความหมายของภาษาถิ่นไว้ว่า ภาษาถิ่น คือ ภาษาที่ท้องถิ่นต่าง ๆ ในประเทศไทยใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารกัน โดยแบ่งเป็น 4 ภาษาย่อยตามลักษณะภูมิศาสตร์ ได้แก่ ภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นใต้ ภาษาไทยถิ่นเหนือ และภาษาไทยถิ่นอีสาน ผู้เขียนสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ภาษาไทยถิ่นกลาง ได้แก่ ภาษาที่ใช้พูดกันเป็นภาษาถิ่นที่ใช้สื่อสารอยู่ในบางจังหวัดของภาคกลาง เช่น เพชรบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี นครปฐม อ่างทอง และพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น ภาษาถิ่นที่ใช้สื่อสารอยู่ในจังหวัดเหล่านี้ มีสำเนียงพูดที่แตกต่างกันออกไป จะมีลักษณะเพี้ยนเสียงไปจากภาษากลางที่เป็นภาษามาตรฐาน ภาษาที่พูดกันในภาคกลางที่สำคัญ คือ ภาษากรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นภาษาราชการ ภาษากรุงเทพถือเป็นภาษาถิ่นภาคกลางที่ยอมรับกันว่าเป็นภาษามาตรฐานที่กำหนดให้คนในชาติใช้ร่วมกัน เพื่อสื่อสารให้ตรงกัน

2. ภาษาไทยถิ่นใต้ ได้แก่ ภาษาที่ใช้พูดกันในบริเวณภาคใต้ของประเทศไทย เช่น สงขลา ภูเก็ต ตรัง ภาษาถิ่นใต้ลงไปถึงชายแดนประเทศมาเลเซีย เป็นต้น

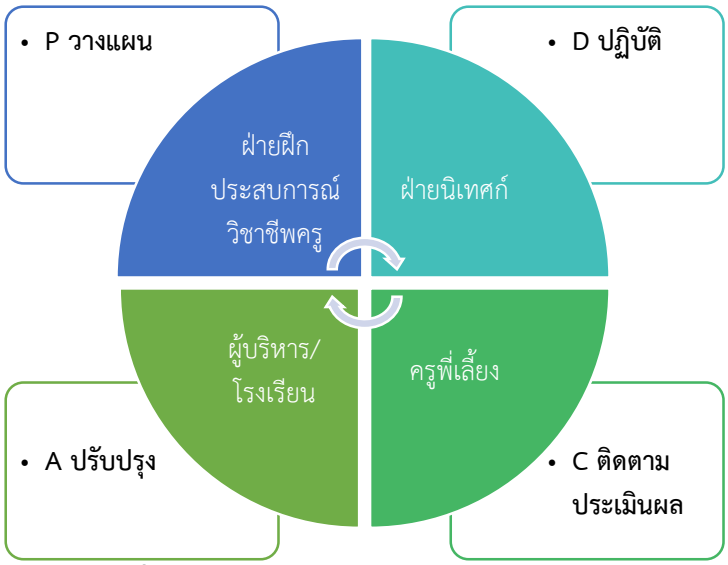
3. ภาษาไทยถิ่นเหนือ ได้แก่ ภาษาที่ใช้พูดกันในบริเวณภาคเหนือของประเทศไทย ได้แก่ เชียงใหม่ ลำปาง แม่ฮ่องสอน เป็นต้น

4. ภาษาไทยถิ่นอีสาน ได้แก่ ภาษาที่ใช้พูดกันบริเวณทางภาคตะวันออกเฉลียงเหนือของประเทศไทย ได้แก่ อุบลราชธานี ขอนแก่น ร้อยเอ็ด ภาษาถิ่นอีสานของประเทศไทยมีลักษณะใกล้เคียงกับภาษาที่พูดที่ใช้กันในประเทศลาว แต่ภาษาอีสานก็ยังถือว่าเป็นภาษาถิ่นของภาษาไทย ภาษาถิ่นอีสานมีภาษาถิ่นย่อยหลายภาษา เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ภาษาถิ่น คือ ภาษาที่ใช้กับฐานข้อมูลของพื้นที่หนึ่งซึ่งมีความพิเศษและไม่เหมือนภาษาทั่วไปที่ใช้ที่นี่ในที่อื่นๆ ของประเทศเดียวกัน หรืออื่น ๆ อาจกล่าวได้ว่าการใช้ภาษาที่ไม่เหมือนภาษามาตรฐาน ของคนที่เป็นคนของท้องถิ่นเท่านั้น ภาษาท้องถิ่นสามารถช่วยให้ทุกคนเข้าใจและจดจำชุมชนท้องถิ่นได้ดียิ่งขึ้นและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับทุกคนในพื้นที่ด้วย เป็นต้น

ความหลากหลายทางภาษาในการปฏิบัติการสอนของนิสิตฝึ กประสบการณ์วิชาชีพครู

ครูเป็นบุคลากรทางการศึกษาที่มีความรู้ มีศักยภาพ มีความสามารถเหมาะสมทั้งในด้านการถ่ายทอดความรู้แก่ศิษย์ และดำรงตนอยู่ในสังคมได้ ครูต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการ เริ่มตั้งแต่การคิดตลอดจนพฤติกรรมรอบด้าน สถาบันการศึกษาที่ผลิตครู ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพของการผลิตครูให้มีความศรัทธาในอาชีพครูอย่างแท้จริง ประสบการณ์วิชาชีพครู ถือว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการผลิตครู เพราะประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นการฝึกปฏิบัติการทำงานด้วยประสบการณ์จริงนิสิตได้มีโอกาสนำสิ่งที่ตนได้ศึกษาทุกภาคทฤษฎีไปใช้กับสถานการณ์จริง ผู้เขียนสรุปรูปแบบกระบวนการบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กระบวนการบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1. Plan คือ การวางแผน

2. DO คือ การปฏิบัติตามแผน

3. Check คือ การตรวจสอบ

4. Act คือ การปรับปรุงการดำเนินการอย่างเหมาะสม หรือ การจัดทำมาตรฐานใหม่ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการยกระดับคุณภาพ (วิลาวัณย์ จารุอริยานนท์, 2557: 113)

การที่นิสิตออกไปฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครูในโรงเรียนโดยใช้เวลาต่อเนื่องกันเป็นระยะเวลาหนึ่ง เพื่อเรียนรู้ฝึกฝนและทำความเข้าใจในงานครู จนเกิดทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่เหมาะสมเพียงพอที่จะประกอบอาชีพครูต่อไปในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ ได้มีนักวิชาการทั่วไปได้ให้ความหมายไว้ ดังต่อไปนี้

พวงทอง ไสยวรรณ์, (ม.ม.ป.: 2-3:) กล่าวถึงความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การผลิตครูเพื่อให้ได้ครูที่ดี มีคุณภาพและมีวิญญาณของความเป็นครูนั้น ถ้าจะศึกษาหาความรู้ภาคทฤษฎีแต่เพียงอย่างเดียงคงจะเป็นไปไม่ได้ จำเป็นต้องมีการฝึกภาคปฏิบัติให้มากจนสามารถปฏิบัติหน้าที่ครูได้อย่างดี มีความมั่นใจและเชื่อมั่นในการทำงาน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นกระบวนการภาคปฏิบัติเปรียบเสมือนหัวใจของการผลิตครู เป็นประสบการณ์ที่จำเป็นและสำคัญยิ่งเพราะเป็นช่วงสำคัญที่นักศึกษาครูจะได้ตรวจสอบตนเอง

ชาตรี ฝ่ายคำตา และวรรณทิพา รอดแรงค้า, (2552: 5) ได้กล่าวไว้ว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือการฝึกสอนเป็นหัวใจในการผลิตครู เพราะเป็นการเตรียมนักศึกษาครูให้

พร้อมที่จะไปเป็นครูที่ดีในอนาคต ในขณะฝึกประสบการณ์วิชีพครูสามารถพัฒนาความรู้ในเนื้อหาบูรณาการกับวิธีสอน รวมทั้งด้านเทคนิควิธีที่สามารถนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่ครูด้านต่าง ๆ เช่น งานสอน งานแนะแนว งานธุรการ มีค่านิยมที่พึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพครู

พระอธิการภูมิสิษฐ์ ปิยสีโล และนัชพล คงพันธ์, (2565: 193-194) ได้กล่าวไว้ว่า การใช้ภาษาในการเรียนการสอนเป็นเรื่องที่ต้องศึกษาใส่ใจและดูแลเป็นอย่างมาก เพราะสังคมและสภาพแวดล้อมได้ทำให้การใช้ภาษาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ผู้ที่จะสามารถดูแลเอาใจใส่ภาษาได้ดีก็คือครูซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนในทุกด้าน ไม่เว้นแม้แต่การใช้ภาษา ครูจึงมีบทบาทสำคัญที่จะต้องพูด สื่อสาร ถ่ายทอดให้นักเรียนเข้าใจ การใช้ภาษาในการปฏิสัมพันธ์กันนั้น ภาษาไม่ได้มีหน้าที่เพื่อสร้างสัมพันธภาพ ความกลมเกลียว ความปรองดองระหว่างกันเพียงอย่างเดียว บ่อยครั้งที่คู่สนทนาต่างใช้ภาษาเพื่อสร้างความระคายเคืองให้แก่อีกฝ่าย การพูดจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับครูที่ต้องพูดให้เป็น โดยอาศัยศิลปะในการใช้ภาษา เลือกถ้อยคำโวหาร มีกลวิธีในการเรียบเรียงคำพูด และคิดไว้เสมอว่า พูดอย่างไรจึงจะให้ถูกใจผู้ฟัง

สาวิตรี โรจนะสมิต อาร์โนลด์. (2555: 8) ได้อธิบายไว้ว่า การผลิตครูของสถาบันอุดมศึกษาต่าง ๆ ให้ความสำคัญต่อการจัดให้นักศึกษามีโอกาสฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ และประสบการณ์วิชาชีพครูอันจะช่วยเสริมสร้างให้นักศึกษามีความสามารถและมีทักษะในด้านต่าง ๆ พอที่จะรับผิดชอบในด้านการสอนแต่อย่างไรก็ตามผลการสำรวจปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่ผ่านมาพบว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มีปัญหาเกิดขึ้นหลายด้าน เช่น ปัญหาด้านการเตรียมการสอน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การฝึกวิชาชีพครูเป็นหลักสูตรการฝึกงานที่จะได้รับประสบการณ์และความรู้ในเนื้อหาและคำถามที่ถามเพื่อเตรียมให้นิสิตเตรียมพร้อมที่จะเป็นครูที่มีคุณภาพในการสอน การเข้าฝึกงานเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่าต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดและสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นกลับไปกลับมา การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังช่วยให้ผ่านการเรียนการสอนที่จัดโดยมหาวิทยาลัยซึ่งจะมีการฝึกสอนและปฏิบัติการสอนภายใต้การดูแลและแนะนำของอาจารย์ให้ได้คุณภาพในการสอน และประสบการณ์โดยสามารถช่วยเสริมสร้างทักษะและประสบการณ์ในการที่จะก้าวไปสู่การเป็นครู เป็นต้น

ผู้เขียนสามารถสรุปการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้ดังนี้

1. นิสิตสามารถเรียนรู้ได้มากจากการฝึกปฏิบัติจริง
2. นิสิตเรียนรู้งานวิชาชีพครูอย่างแท้จริงได้จากสถานการณ์จริง
3 นิสิตเรียนรู้วิชาชีพครูได้จะต้องเรียนรู้ตนเอง งานในหน้าที่และการพัฒนาตนเองให้สอดคล้องกับลักษณะของงานไปทีละน้อย

4 นิสิตเรียนรู้การพัฒนาตนในการดำเนินงานของสถานศึกษา มิใช่จากโปรแกรมการฝึกสอนเท่านั้น

5 นิสิตที่ผ่านการศึกษาเป็นผู้เริ่มต้นวิชาชีพครูที่ดี ซึ่งพร้อมที่จะปรับให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนในระดับที่สอน เป็นต้น

สรุป

ภาษามีความสัมพันธ์กับสังคมทำให้เราสามารถแบ่งภาษาได้หลายแบบตามวัตถุประสงค์การใช้ ปัจจุบันการใช้ภาษาในการเรียนการสอนเป็นเรื่องที่ต้องศึกษาใส่ใจและดูแลเป็นอย่างมาก เพราะสังคมและสภาพแวดล้อมได้ทำให้การใช้ภาษาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ด้านภาษาถิ่น ซึ่งหมายถึง ภาษาที่ใช้ในพื้นที่หนึ่ง ๆ แทบจะไม่มีภาษามาตรฐาน มีความพิเศษและไม่เหมือนภาษาทั่วไปที่ใช้ที่นี่ในที่อื่นๆ ของประเทศเดียวกัน หรืออื่น ๆ อาจกล่าวได้ว่าการใช้ภาษาที่ไม่เหมือนภาษามาตรฐาน การฝึกวิชาชีพครูเป็นหลักสูตรการฝึกงานที่จะได้รับประสบการณ์และความรู้ในเนื้อหาและคำถามที่ถามเพื่อเตรียมให้นิสิตเตรียมพร้อมที่จะเป็นครูที่มีคุณภาพในการสอน การเข้าฝึกงานเพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ผู้เรียนได้เรียนรู้ว่าต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดและสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นกลับไปกลับมา การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูยังช่วยให้ผ่านการเรียนการสอนที่จัดโดยมหาวิทยาลัยซึ่งจะมีการฝึกสอนและปฏิบัติการสอนภายใต้การดูแลและแนะนำของอาจารย์ให้ได้คุณภาพในการสอน และประสบการณ์โดยสามารถช่วยเสริมสร้างทักษะและประสบการณ์ในการที่จะก้าวไปสู่การเป็นครู เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **คู่มือการจัดการสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

กัลยา ติงศภัทิย์. (2525). **ภาษาและภาษาย่อยในประเทศไทย.** เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย 3 หน่วยที่ 15. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชาตรี ฝ่ายคำตา, และวรรณทิพา รอดแรงค้า. (2552). วิธีหาแนวคิดผู้เรียน: เครื่องมือสำหรับครูวิทยาศาสตร์ในยุคปฏิรูปการศึกษา. **ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์.** 24 (2), 1-10.

พชร บัวเพียร. (2537). **คู่มือเตรียมสอบเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท นิเทศศาสตร์.** กรุงเทพฯ: บริษัท สกายบุกส์ จำกัด.

พระอธิการภูมิสิษฐ์ ปิยสีโล, และนัชพล คงพันธ์. (2565). การใช้ภาษาเพื่อสื่อสารในการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. **วารสารบัณฑิตแสงโคมคำ.** 7(1), 188-199.

พวงทอง ไสยวรรณ์. (ม.ป.ป.). **เอกสารการสอนวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู.**หลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตทางการสอน.

วิลาวัณย์ จารุอริยานนท์. (2557). รูปแบบการบริหารจัดการการวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาครูยุคใหม่. **วารสารครุศาสตร์**, 42(2), 104–116.

วิไลย์ศักดิ์ กิ่งคำ. (2556). **ภาษาไทยถิ่น.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สาวิตรี โรจนะสมิต อาร์โนลด์. (2555) **การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนเชิงรุก (active learning) เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.** มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร: ม.ป.ท.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553.** กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). **คู่มือการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว.

สิริทิพพา วิวรรณศิริ. (2564). **ทักษะการสื่อสารของมนุษย์.** ออนไลน์. แหล่งที่มา: https://sites.google.com/site/11sirithippa/xwac-npha-sa. [10 มีนาคม 2566]

สุปรีดี สุวรรณบูรณ์. **ภาษามาตรฐาน.** ม.ป.ป. แหล่งที่มา. http://www.ipesp.ac.th/learning/thai/chapter4-8.html, สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2566.

สุรัตน์ ตรีสกุล. (2546). **หลักนิเทศศาสตร์.** กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.